

KURATORA ZIŅOJUMS

2015. GADA 4. CETURKSNIS

*Reģionālās televīziju veidoto ziņu sižetu par aktuālām norisēm reģionos,
pildot SIA "Latvijas Televīzija" pasūtījumu – novērtējums.
Kurators Pēteris Sudakovs.*

NACIONĀLĀ ELEKTRONISKO
PLAŠSAIŅAS LĪDZEKĻU PADOME
Saņemts 01.07.2016
Nr. 3-7492

SATURA RĀDĪTĀJS

Satura rādītājs

Ievads	1
Dokumenta mērķis	1
Kuratora pieredze	1
Motivācija	1
SKRUNDAS TV	2
Apskatītie materiāli	2
Darbu kvalitāte	2
Skaņas kvalitāte	2
Latgales Reģionālā Televīzija	3
Apskatītie materiāli	3
Darbu kvalitāte	3
Skaņas kvalitāte	3
Televīzijas studija "TV SPEKTRIS"	4
Apskatītie materiāli	4
Darbu kvalitāte	4
Skaņas kvalitāte	4
Valmieras TV	5
Apskatītie materiāli	5
Darbu kvalitāte	5
Skaņas kvalitāte	5
Kopsavilkums	6
Darbu kvalitāte	6
Vieta uzlabojumiem	6
Arhīva iespējas	7
Noslēgums	7

Ievads

DOKUMENTA MĒRĶIS

Ziņojums tiek sagatavots projekta "Par novadu ziņu sižetu veidošanu 2015. gadā" ietvaros, ar mērķi nodrošināt ziņu sižeta kvalitāti un ieteikumus par veicamajiem uzlabojumiem. Dokuments ir paredzēts tālākai izmantošanai projekta ietvaros, lai pamatotu projekta aktivitātes un pieņemtu lēmumus risinājumu izveidei un ieviešanai.

KURATORA PIEREDZE

Kuratora darba pieredze un profesionālās zināšanas balstās uz praktiski iegūtajām zināšanām realizējot filmu projektus studijā Lokomotive, kā arī sadarbības projektos ar filmu studijām no Baltijas valstīm un citām filmu studijām Latvijā. Galvenie darba pienākumi ietver – darba procesa izstrādi un uzraudzīšanu, projekta sagatavošanu pēcspēlstrādes darbiem, pēcspēlstrādes darbu nodošanu, pieņemšanu, un projektu izrādīšanas versiju sagatavošanu un nodošanu. Praktiski darbs sākas jau pirms filmas filmēšanas un tiek pilnībā pabeigts pusgadu – gadu pēc pirmizrādēs izrādīšanas. Tas ir filmu ražošanas cikls, kura laikā ļoti svarīgi ir plānot darbu kārtību un paredzēt potenciālās problēmas. Papildus darbiem studijā regulāri piedalos filmēšanā uz laukuma, pamātā DIT (atbildīgais par datiem un attēlu) pozīcijā. Paveikto darbu sarakstā tādas filmas kā "Pelnu Sanatorija", "Prāta Vētra – Starp Krastiem", "Akmeņi Manās Kābatās", kā arī tikko pirmizrādi piedzīvojušo "Degošais", kurām veicu *online* montāžu un izrādīšanas versiju sagatavošanu. Papildus šiem darbiem ir veikti arī individuālu restaurācijas procesi filmu projektiem. Pieredzes ziņā vērtīgākais no kuriem bija "Zaķīšu pirtīņa" filmas pozitīva restaurācija, kurā krāsu informācijas bija palicis ļoti maz. Pašlaik norit darbs pie vairāku filmu restaurācijas projektiem un paralēli vadu vairāku spēlfilmu pēcspēlstrādes procesus.

MOTIVĀCIJA

Ikdienā strādājot ar tehnoloģiski sarežģītiem procesiem, regulāri esmu pārliecinājies par vienkāršu paņēmieni efektīgumu. Ja tehniski tiek ievēroti visi priekšnoteikumi un ir skaidri konkrētā procesa vai tehnikas limitējumi, tad ir iespējams garantēt labu rezultātu. Tas ir īpaši aktuāli televīzijas jomā – kur vērtība ir darba realizācijas ātrumā. Tāpēc esmu piekritis veikt darbu analīzi un novērtējumu un procesa laikā pēc iespējas ieteikt ērtākas un efektīvākas metodes televīziju darbiniekiem, ja saskatu iespēju uzlabot esošo darba metodiku. Personīgā interese ir satikt televīzijas nozares pārstāvjus un iepazīties ar viņu darbu un dalīties ar pieredzi iespēju robežās.

SKRUNDAS TV

APSKATĪTIE MATERIĀLI

Samariešu sociālās aprūpes risinājumi atzīti Eiropā; Avārijā Kuldīgas novadā iet bojā divi cilvēki; Latvijā Dižākā Ābele – Skrundas novadā; Skrundas militārajā pilsētiņā ievieš maksas ieeju; Kuldīgas Katrīnas kausus ieguva jau sesto gadu

DARBU KVALITĀTE

Ir ļoti labā līmenī. Vērtējot ir redzamas pāris problēmas ar materiālu, bet tās ir tiešām jāmeklē un nav pamanāmas uzreiz. Ņemot vērā filmēšanas nianšes sarežģītos gaismas apstākļos – darbs ir veikts teicami un ļoti retā gadījumā – adekvāti.

Sižeti stāsta stāstu un ir interesanti arī bez skaņas, tādejādi skaņa papildina un tiek izpildīts galvenais ziņu sižetu uzdevums – atšķirties no radio. Samariešu aprūpes sižets ir kā maza dokumentāla filma par reālo dzīvi, tik brīžam tiek iestarpināta kāda intervija. Kopumā ir ļoti adekvāti veikts un pārdomāts dokumentāls filmējums un labs žurnālista darbs raksturo lielo vairumu sižetu.

Adekvāti ir attiecināms uz ļoti mazu daļu no paveiktajiem darbiem, kas ir vērtējams vairāk kā vieta izaugsmei. Uzskatāmais piemērs ir meklējams pāris kadros ar nedaudz ne-ievērotu trešdaļu likumu (sižets par Katrīnas kausu), kura rezultātā cilvēka seja ir pārāk tuvu ekrāna augšējai malai. Profesionālā valodā to sauc par – telpas trūkumu, mākslinieciski to reizēm dēvē par – *pārāk maz gaisa kadrā*. Tas rada tādu kā spiedošu sajūtu, kura nav īpaši vajadzīga šajā sižetā, ja nu vienīgi ir vēlme uzsvērt ka konkrētais intervējamais ir ļoti gara auguma.

Ļoti labā līmenī ir diktora darbs. Jo īpaši akcentējams ir fakts, ka tiek dota iespēja arī jaunaļiem mācīties un iespēja sevi salīdzināt ar labu paraugu. Tā teikt - ir redzama amata nodošana nākošajai paaudzei. Sižetu vidējais kvalitātes līmenis tiek turēts ļoti labā līmenī.

SKAŅAS KVALITĀTE

Vēl viena nianse kuru sanāca izprast labāk viesojoties klātienē – netiek lietoti nekādi automatizēti skaņas regulēšanas rīki vai kompresori, iestatīti pēc noklusējuma uzstādījumiem. Varētu likties ka kaut kas nav kārtībā, bet tā nebūt nav. Tieši otrādāk – montāža tiek veikta pēc ierastiem skaņas līmeņiem un kontroles pēc *izjūtas*. EBU R128 2012/13 ieteiktajās normās, no kurām izriet mērvienība -23LUFS (+/- 1,5), doma ir saglabāt skaņu maksimāli neitrālu un tuvu kādai tai ir jābūt. Pārbaudot gatavos materiālus – tika secināts ka gatavais materiāls atbilst kvalitātes normām un ir plaši izmantojams, kā arī saglabā pietiekami labu dinamiku arhivācijas vajadzībām.

Latgales Reģionālā Televīzija

APSKATĪTIE MATERIĀLI

Latgalē vēlas saglabāt SAC "Kalkūni"; Krievvalodīgie vēlas apgūt latviešu valodu; Pieņem likumu Latgales SEZ izveidei; Japāņi vērtē tūrisma nozari Latgalē; Istasnā likvidēs bērnnunamu "Ābelīte" Bebru populācija nemazinās; Latgales graudkopji negrib zaudēt pelņu; Top žogs uz Latvijas-Krievijas robežas.

DARBU KVALITĀTE

Sižeti ļoti līdzīgi savā starpā – ātra montāža, daudz informācijas tiek pasniegts ļoti īsā laikā. Tehniski ļoti kvalitatīvi sagatavoti, ļoti labi izmantoti arhīva materiāli. Gandrīz katrā sižetā ir iestarpināts kāds arhīva fragments – kas ir ļoti teicami. Taču no lielā kadru skaita sižetos stāstu virza uz priekšu mazākā daļa no kadriem. Ļoti daudz atkārtājās un būtiski neko jaunu nepasaka. Vairākos sižetos rodas sajūta, ka montāža ir montāžas pēc, jo blakus ir metronoms, kurš šit montāžas ritmu. Kopumā tā varētu arī būt, taču ar tik ātru montāžu – nepasakot neko jaunu ir grūtāk saprast notiekošo darbību, jo nav īsti laika iedziļināties. Tehniskā izpildījuma ziņā ir grūti ko ieteikt, taču montāžā un, iespējams, arī materiāla uzņemšanas jomā ir vēl vieta izaugsmei.

Sižetā par Latvijas – Krievijas robežu ir uzskatāmi redzams kā tiek mainīts kadrs pēc kadra mainīšanas pēc, jo pašu žogu mēs jau redzējām vairākkārt, taču viņš tiek atkārtos visos iespējamajos veidos. Praktiski labāk metode būtu bijusi doties pastaigā ar intervējamajiem un dokumentēt to darbību kā procesu. Esošajā sižeta versijā process sastāv no lielākoties stāvēšanas uz vietas.

Kopumā darbs tiek veikts kvalitatīvi, ir potenciāls augt saturiski – radošajā jomā. Konkrētais montāžas stils nav kaitīgs un var tāds būt, bet viņš ir ļoti vienveidīgs – bez *odziņas* – grūti atšķirt no citiem sižetiem.

SKAŅAS KVALITĀTE

Skaņas kvalitāte ir laba, pāris fragmentos tiek izmantota kameras skaņa kur noķerti apkārt esošo viesu komentāri – protams skaņa šādi iegūta nav ļoti kvalitatīva, taču dokumentālā vidē šāds paņēmieni palīdz skatītājam uztvert situāciju, kamēr vien šāda skaņa nav pārāk gara. Skaņa atbilst līmeņiem un nav dzirdami klikšķi vai kādi citi defekti. Ir patīkami, kad tiek izmantots ļoti daudz dabisko skaņu – materiāls nav sausa diktora runa, bet tam rodas noskaņa.

Televīzijas studija "TV SPEKTRS"

APSKATĪTIE MATERIĀLI

Jaunsargi kārto noslēguma testus; Iepazīstina ar grāmatu par Latvijas radio tēvu Neretā algas pielikums nevis 200, bet 0,20 eiro; Rekonstruēs Mežotnes pilskalna Ziemeļu ieeju Sākas Mazā un Lielā Baltezera atvесеjošanās

DARBU KVALITĀTE

Ļoti stilistiski vienādi sižeti, pārlicinošs ievads un ir jūtams pārdomāts kadrējums un iegūtu kadru filmējums. Ļoti labi tiek izmantots šaurleņķa objektīva stilistika sižetos, kur tas ir iespējams – tādejādi satuvinot tuvāk interesējošos objektus. Ir pāris poētiski saturīgi kadri, kuri piešķir labu noskaņu sižetiem. Ļoti daudz izmantota filmēšana no statīva – labā nozīmē, un tāpēc ir viegli skatīties sižetus. Kopumā ir jūtams precīzs darbs ar ļoti apzinātu kadrējuma izvēli un stāsta stāstīšanas veidu. Sižetā par algām bija lieliski redzēt kā atbildīgajam domes pārstāvim lika pasvīst kameras priekšā – liekot sniegt interviju pašā saulainākajā vietā – tiešā saulē. Meistarīgs gājiens no žurnālista puses un maz ticams, ka intervijas sniedzējs maz saprata šī paņēmiena patieso iemeslu. Kopumā jāsaņem ļoti pārdomāti un nekā lieka – sižeti ir visaptveroši. Labi izmanto vizuālo stāstījumu, kuru papildina ar diktora sniegto informāciju. No problemātiskajiem misēkļiem bija kadrs sižetā par Latvijas radio tēvu, kur vecākai kundzei no galvas aug balta lampiņa (jo viņai tak ir ideja un viņa ir grāmatas autore)... Tas saprotams ir smalks joks un ne visi to sapratīs, taču kopumā tas sižetam nepalīdz stāstīt stāstu un iespējams tādus kadrējumus atkārtot bieži nebūtu vēlams. Mežotnes pilskalna sižetā skaists poētisks nobeigums ar ūdeni un Baltezera sižetā mazliet pāreksponēts sniegums. Kopumā sižeti ir kvalitatīvi un ir jūtama žurnālista attieksme un centība precīzi izstāstīt un atrādīt notikumu.

SKAŅAS KVALITĀTE

Skaņa ir vienmērīga, labi sabalansēta, taču varētu tikt vairāk izmantota skaņas dramaturģija – kā rezultātā skaņa vairākos sižetos ir nedaudz par sausu – par informatīvu. Ļoti pamanāms tas ir jaunsargu sižetā, kur tiek dotas komandas, taču mēs tās isti nedzirdam un tāpēc varbūt arī grūti ir uztvert to disciplīnas tematiku, kura tiek vairākkārt pieminēta vai skaidrota sižetā. Sākt sižetu ar komandu un pēc tam turpināt ar diktoru būtu bijis teicami, taču citādi notikums ir labi atspoguļots un bažām par kvalitāti pamata nav. Labs piemērs ir Neretas sižets, kurš iesākas ar bērnu čalošanu un uzreiz ir skaidrs – ar skaņu vien, kur mēs atrodamies. Kopumā skaņa ir kvalitatīva un ir viegli uztverama, nav lieku trokšņu un pa reizei nostrādā arī skaņas dramaturģija.

Valmieras TV

APSKATĪTIE MATERIĀLI

Cēsu mūzikas vidusskolā veikta gaisa kvalitātes pārbaude; Madonas lūgšanu kapelas piecu gadu jubileja; GNP atjauno pretlikumīgi izcirsto mežu; Zivju konservu ražotnes cieš zaudējumus; Ēnu dienā akcentē inženierzinātnēs balstītas profesijas; Valmierā būvē krematoriju; Modernizēs Naukšēnu vidusskolu

DARBU KVALITĀTE

Darbu kvalitāte ir laba, sižeti ir nozīmīgi un svarīgi. No apskatītajiem sižetiem katrs bija atšķirīgs – citā stilistikā. Stāsts par lūgšanu kapelu bija klasiski izturētā stilistikā, kur dominē statiskie kadri un kamera ir fiksēta – tiek izmantots filmēšanas veids no statīva, savukārt cits sižets ir uzfilmēts praktiski pilnībā izmantojot rokas kameras paņēmieni, kurš nedaudz apgrūtina informācijas uztveršanu, jo rada pārlietu lielu trauksmi sižetā. Kopumā var redzēt ka tiek meklēti kadri, pāris novērotie trūkumi izmantotajam materiālam iet kopā ar dokumentālā filmējuma sarežģītību – sarežģītajiem gaismas apstākļiem un tehnikas limitējumiem, tāpēc par to nav pārlietu jāuztraucas. Labs piemērs šādai problēmai bija GNP sižets – kurā vairāki kadri ir nedaudz pāreksponēti, taču operatora izvēle šādam risinājumam ir pilnībā attaisnojama un iegūtais materiāls kopumā ir izmantojams. Operatora izvēlē gan dažbrīd radīja jautājumu vai nav vajadzīgs uzfilmēt vairāk kadru priekš ievada – lokācijas atrādīšanai, jo skatoties pāris sižetus rodas sajūta, ka montāžai ir pietrūcis lokācijas kadru. Nojaušu ka tas ir saistīts ar klasisko problēmu – *“bet visi taču zina to vietu”*. Mūzikas vidusskolas stāstā pati skola parādās sižeta beigās, un visu sižeta laiku nav īsti skaidrs kāda tā ēka ir – jauna, vai veca? Ja izslēdzam diktora tekstu, tad pazūd lielākā daļa informācijas par konkrēto notikumu un vietu. GNP sižetā ir labs ievads un izslēdzot skaņu ir pilnībā skaidrs par ko stāsta konkrētais sižets. No montāžas viedokļa apskatītajos sižetos – viss ir kārtībā, nedaudz nevietā bija noslēdzošais bērns kadrs mūzikas vidusskolas sižetā, kur tomēr ir vieta jauniešiem, taču citādi pārējos sižetos - vēstījums ir skaidrs. Kopumā darbos ir redzama mērķtiecīga attīstība un ir novērojams operatora izteiksmes līdzekļu dažādošanas mēģinājumi.

SKAŅAS KVALITĀTE

Tiek ievēroti līmeņi un kopējais skaļums ir sabalansēts. Sižetā par GNP būtu vēlams izmantot arī - skaņas dramaturģijas paņēmienus – lieliska iespēja izmantot lāpstu skaņas - atrādot stādus, kamēr mūzikas skolas sižetā prasījās dzirdēt vairāk instrumentu skaņu kaut kur gaitēna galā – kādā klasē, jo tā tomēr ir mūzikas skola... Tie ir elementi, kuri nestrādā stāsta informatīvajā līmenī, taču rada noskaņu un palīdz skatītājam labāk uztvert konkrēto vietu. Kopumā skaņa ir kvalitatīva, reizēm nedaudz par sausu atmosfēras līmeni.

Kopsavilkums

DARBU KVALITĀTE

Jāteic liels paldies reģionālajiem profesionāļiem par uzcītību ziņu filmēšanā! Ir prieks redzēt kvalitatīvus sižetus par notikumiem reģionos, kas citādi izpaliek no lielo pilsētu redzes loka. Liels pārsteigums ir par kopumā augsto kvalitāti un vienīgais lielais mīnus visā ir tehniskais izpildījums kurš atduras pret standarta definīciju, bet tas nav atkarīgs no reģionālajām televīzijām. Patīkamāk būtu redzēt skaistos dabasskatu un reģionālās vietas HD bildē, kā to ir iespējams redzēt Skrundas TV un LRT youtube kanālos, kamēr tas pats sižets ir SD iekš LTV youtube kanāla.

VIETA UZLABOJUMIEM

Reģionālo TV pusē:

- Mākslinieciskā noformējuma standartizēšana. Tautas valodā runājot – tās švammes/kaņus būtu pēdējais laiks standartizēt. Pašlaik tas izskatās pēc ārprāta, jo katrai televīzijai tas mikroфона vēja sargs ir savādāks un viņš ir nekāds – nav nekādas simbolikas un norādes, ka tā ir televīzija. Labs piemērs ir LTV, bet kāpēc tāda tipa konusa nav katrai reģionālai tv – vienotā dizainā, lai būtu uzskatāmi redzams, ka tās ir reģionālās ziņas... tie ir atvērti jautājumi, par kuru risināšanu ir sajūta ka ir aizmirsts.
- Precīzāks / pārdomātāks operatora darbs, žurnālistam ir jāpieprasa minimālais kadru skaits no katra notikuma, bez kuriem doties prom no notikuma vietas nedrīkst, kas garantētu labākas montāžas iespējas.
- Plašāka skaņas izmantošana sižetu montāžā – lai nav tikai diktora balss. Šo niansi ik pa brīdīm labi jūt, ka ir dinamiska montāža, kur diktors mijās ar intervējamo un tad ar apkārtnes skaņām vai trokšņiem – rodas lielāka klātesamības sajūta. Nianse pie kuras piedomāt ja sanāk iespēja, traucēt tas netraucēs, bet padarīs interesantāku sižetu – visnotaļ!
- Pāris gadījumos klasiskā atruna – nerādīt to ko stāsta, bet šis moments jau iet mazumā, paldies par uzcītību!

LTV pusē:

- Arhīva ieviešana, potenciāla standarta izstrādāšana priekš, vismaz 720p materiāla saņemšanas un uzglabāšanas.
- Ziņu sižetiem, kurus jāfilmē LTV uzdevumā – nodrošināt LTV atribūtiku/simboliku kuru izmantot kadrā (mikroфона vēja sargs).

KOPSAVILKUMS

ARHĪVA IESPĒJAS

Ir pareizi arhīvu veidot starptautiskās platformās, kuras nodrošina pieejamību arī Latvijas pilsoņiem ārpus Latvijas robežām. Vērtējot materiālus sanāca sastapt vairākas nepārdomātas procesa lietas – kā piemēram, katra reģionālā televīzija pēc iespējas izvieto ziņas savos kanālos (kas ir ļoti labi), bet LTV youtube kanālā tas pats sižets ir redzams zemākā kvalitātē – nav pieejams augstas izšķirtspējas formātos. Tas liekas nedaudz amizanti – piemērā ar Skrundas TV youtube kanāls ir kvalitatīvāks tehniski nekā LTV. Vēl viena nianse kura tika secinātā ir arhīva neesamība LTV pusē – reģionālie ziņu sižeti netiek glabāti LTV arhīvā, bet gan glabājas tikai izpildītāja datu nesējos. Mūsdienu laikmetā, kad MP4 formātā var uzglabāt ļoti kvalitatīvus FULLHD izšķirtspējas materiālus ar datu plūsmu ap 15 – 25 mbit, liekas nedaudz nelogiski, kāpēc netiek saglabātas kompresētas versijas oriģinālā kameras izšķirtspējā (720p50 vai 1080p25 vai 1080p50). Pārkodēšanas iespējas mūsdienās ir tik plašas un automatizētas, kad speciāli kodēt standarta definīciju vairs neliekas loģiski. Tas būtu jādara tikai priekš apraides jau pēdējā posmā. Šis ir virziens, kurš manuprāt ir ļoti steidzami jārisina, jo citādi radīsies vēl vieni divtūkstošie gadi – no kuriem nekas kvalitatīvs nesaglabāsies. Reģionālās ziņas nav nepieciešams glabāt *mezzain* kodekos (DNxHD / DNxHR / ProRes / VC-5 CINEFORM) ar ārkārtīgi augstu datu plūsmu, taču vienkārši un labi sagatavotu mp4 liekas nu jau grēks neglabāt. Mana personīgā pieredze strādājot ar dokumentāliem projektiem rāda, ka pat 15mbit FullHD kvalitatīvi kodēts fails izskatīsies labi kino ekrānā, taču ja tāda faila nav, bet filmēts bija jau ar mūsdienu kameru, tad rodas absurda situācija. Sajūtu līmenī tas ir kā rakstīt grāmatu, lai pēcāk kurinātu ugunsgrāvu. To darīt var, bet grāmatas raksta lai tās paliktu ilgākam laikam, un gribētos ticēt ka vairāki no šiem ziņu sižetiem būs noderīgi vēsturiskām retrospekcijām pēc 10 gadiem vai pat ātrāk. No apskatītajiem sižetiem vērtīgi izskatās materiāli par Mežotnes pilskalna rekonstrukciju, Samāriešu iniciatīvu, Baltezera atvēršanas sižets. Un tie ir tikai pāris sižeti ar notikumiem no šodienas, kuri ir labi dokumentēti un var kalpot par pamatu kam tālāk-ejošam. Vai tas būtu dokumentālais kino vai arī ziņu sižets kurā atkārtoti izmantoti tiktu šie materiāli – tā ir pievienotā vērtība kura pašlaik netiek pienācīgi apstrādāta.

NOSLĒGUMS

Optimisms dominē, tā es varu summēt esošo situāciju. Kvalitātes līmenī problēmu nav, minimālā kvalitāte (labi) tiek nodrošināta, par teicamu kvalitāti ir jāpiestrādā pie niansēm vairāk, kas pamazām nāk ar iegūto pieredzi. Kopumā esmu patīkami pārsteigts par reģionālo televīziju darbiniekiem, kuru neatlaidība un entuziasms tur ļoti labu līmeni ikdienā paveiktajam darbam. Kopumā ir vērojama attīstība. Galvenās risināmās problēmas ir LTV pusē (Arhīvs? Vismaz 720p hd priekš web?) un kanāla noformējuma praktiskajā daļā (Vēja sargi – vienoti ar logotipiem?). Vēl no niansēm ir ātrgaitas interneta sakaru nodrošināšana (100mbit un vairāk), taču tas vairs nav televīziju iespējas un ir atkarīgs no vietējās pašvaldības un citiem faktoriem.

PETERIS SUDAKOVS P.S. 2016. GADA 1. JULIJA